

Apjir/ e-ISSN: 2602-2893

Cilt: 5, Sayı: 1, 2021, ss. 162-166/ Volume: 5, Issue: 1, 2021, pp. 162-166

Journal homepage: <https://apjir.com/>

VEFEYÂT/ OBITUARY

HİNDİSTAN'DA BİR VAKIF İNSAN: MEVLANÂ MUHAMMAD SEYYİD VELÎ RAHMÂNÎ (5 HAZİRAN 1943-3 NİSAN 2021)

MD Meraj ALAM

Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili Anabilim Dalı, İstanbul
PhD. Student, Marmara University, Institute of Turcic Studies, Turkish Language Department, Istanbul/Turkey

merajalamab@gmail.com

orcid.org/0000-0002-2582-2233

Atf / Cite as: Alam, MD Meraj. "Hindistan'da Bir Vakıf İnsan: Mevlanâ Muhammad Seyyid Velî Rahmânî (5 Haziran 1943-3 Nisan 2021)". *Apjir* 5/1 (Nisan 2021), 162-166.

MEVLANÂ MUHAMMAD SEYYİD VELÎ RAHMÂNÎ

Yetiřmesi ve Eğitim Hayatı

Hint alt kıtası, özellikle Hindistan tasavvuf membası olmasının yanı sıra yüzyıllardan beri İslamî ilimlerin de merkezi konumundadır. Hindistan'da dünyaca ünlü pek çok âlim ve bilim adamı yetişmiştir. O âlimlerden biri de kısa süre önce vefat eden Mevlanâ Muhammad Seyyid Velî Rahmânî'dir.

Mevlanâ Muhammad Seyyid Velî Rahmânî, 5 Haziran 1943'te Bihar eyaletinin Munger şehrinde dünyaya gelmiştir.¹ Mevlanâ Rahmânî, 3 Nisan 2021'te saat 14:30'da Hindistan'ın Bihar eyaletinin başkenti olan Patna'da bulunan Paras Hastanesi'nde 77 yaşında Hakk'ın rahmetine kavuştu.

Hindistan'ın en büyük dinî medreselerinden Daru'l-Ulûm Nadvatu'l-Ulemâ'nın kurucusu Mevlanâ Seyyid Ali Mungerî'nin (1843-1927) torunu ve tüm Hindistan Müslüman Kişisel Hukuk Kurulu–All India Muslim Personal Law Board-(AIMPLB)'un kurucusu Mevlanâ Seyyid Minnetullah Rahmânî'nin (1912-1991) oğlu olan Mevlanâ Seyyid Velî Rahmânî, ilmî çalışmalarıyla tanınmış birçok mensubunun olduğu bir hanedan ve ilmî açıdan üstün bir soydan gelmektedir. Mevlanâ Rahmânî'nin tasavvufi silsilesi 14. yüzyılın en ünlü evliya ve din âlimi olan Fazle Rahmân Genc Muradabâdî'ye dayanmaktadır.²

İlk tahsiline Munger Hankası'nda yer alan ilkokulda başlayan Mevlanâ Seyyid Velî Rahmânî, babası Mevlanâ Minnetullah Rahmânî, Mevlevî Habiburrahmân ve Üstad Fazlurrahmân'ın talebeliğinde de bulunmuştur. Daha sonra Camiye Rahmâniye Munger'e giderek Mişkât Şerif'e dek tahsil görmüştür. Oradan 1961'de Daru'l-Ulûm Nadvatu'l-Ulemâ ve 1964'te Daru'l-Ulûm Deobend'den eğitim alan Mevlanâ Seyyid Velî Rahmânî, Mevlanâ Rahmânî

¹ Maulana Muhammad Wali Rahmani; The Milli Gazette –milligezette.com 6 Feb.-2016.

² Ebu'l Hasan Ali Nedvî; Tezkire-i Hz. Mevlanâ Fazle Rahmân Genc Muradabâdî (r), s. 9, 1985– Mektebe Daru'l-Ulum Nadvatu'l-Ulema, Luknev-Hindistan

Tilka Manjhi Bhagalpur Üniversitesi'nde tahsiline devam etmiştir. Sosyal bilimlerin siyaset bilimi dalında lisans eğitimi alarak 1970'te de yüksek lisansını tamamlamıştır.

İş Hayatı ve Hizmetleri

Mevlanâ Rahmânî, Deobend'den mezun olduktan sonra 1967'de İmâret-i Şeriyye'den³ çıkan **Nakîb** adlı haftalık derginin idaresini üstlenmiş, aynı zamanda da Camiye Rahmâniye Munger'de eğitim vermiş ve fetva yazma görevinde bulunmuştur.

1974'te Eyalet Yasama Konseyi-Member of a State Legislative Council/Vidhan Parishad (MLC) vekili olarak seçilen ve göreve atanan geçen Mevlanâ Rahmânî 1996'ya kadar bu görevini sürdürmüştür. Mevlanâ Rahmânî aynı sene Camiye Rahmâniye Munger'in Tercüman Sahifesi'nin idaresinde bulunmuştur. 1985 yılında Eyalet Yasama Konseyi-Member of a State Legislative Council/Vidhan Parishad'ın başkan yardımcısı seçilmiş ve 1990'a kadar bu görevini sürdürmüştür.

1991'de babası Mevlanâ Minnetüllah Rahmânî'nin vefatının ardından Camiye Rahmâniye ve Munger Hankası'nın başına geçen Mevlanâ Rahmânî, 1991'den 2015'e kadar AIMPLB'un sekreteri olarak görev yapmıştır. 2005'te Bihar, Carkhand (Jharkhand), Orissa (Odisha) eyaletlerindeki İmâret-i Şeriyye'nin Emir-i Şeriatı'nın yardımcısı ve 2015'te ise yedinci Emir-i Şeriatı olarak göreve seçilmiştir.

Mevlanâ Rahmânî, Tüm Hindistan Müslüman Kişisel Hukuk Kurulu (AIMPLB)'nun şu anki genel sekreteri ve Bihar, Carkhand (Jharkhand) ile Orissa (Odisha) eyaletlerinin İmâret-i Şeriyyesi'nin Emir-i Şeriatı Mevlanâ Seyyid Vefî Rahmânî, Rahmani30 ve Rahmani Foundation (Rahmânî Vakfı)'nin da kurucusu olmakla birlikte Munger Hankası'nın şeyhi ve Camiye Rahmâniye Munger'in ve diğer birçok kurum ve kuruluşun da aktif yöneticisi olarak görev yapmıştır.

Mevlanâ Rahmânî Hindistan'ın en seçkin üniversitelerinden Aligarh İslam Üniversitesi mahkemesinin, Hint hükümetinin Merkezi Vakıf Konseyi'nin ve 1989 Hac Goodwill Mission'in üyeliğini yapmıştır. Mevlanâ Azâd Foundation'ın başkan yardımcısı ve 1990-1999 yılları arasında All India Muslim Majlis-e Mushawarat'ın başkan yardımcısı olarak da görev alan Mevlanâ Rahmânî, Azınlık Eğitimi Daimi Komitesi'nin ve Merkezî İnsan Kaynakları Geliştirme Bakanlığı'nın Azınlık Komitesi'nin de üyeliğini yürütmüştür. Mevlanâ Rahmânî, Government of India Madrasa Modernisation Committee (Hindistan Hükümeti Medrese Modernizasyon Komitesi) başkanı olarak da görev yapmış ve Islamic Investment & Finance Board, Mumbai'nin başkanlığını üstlenmiştir. Bunların dışında da pek çok komite, kurum, kuruluşun mütevelli üyeliğini yapmıştır.⁴

Dinî ve çağdaş eğitim Mevlanâ Rahmânî'nin her zaman tutkusu olmuştur. Onun idaresi altında şimdiye kadar **202 Rahmânî Mektep ve Kız Eğitim Merkezi** kuruldu. Eğitim programları için üniversite kuruldu. Mevlanâ Rahmânî, en çok ihtiyaç sahibi, geri kalmış bölgelerde 285 acre⁵ (1.153.395 m2) arazi satın alarak farklı eğitim kurumlarının kurulması yönünde gayret sarf etti. Bu çalışmalar, günümüzde de Hindistan için önemli bir eğitim reformu hareketi olarak kabul edilmektedir. Rahmani30⁶ ve Rahmani Foundation (Rahmânî Vakfı) bu hareketin merkezi konumundadır. Mevlanâ Rahmânî, Hindistan'da eğitim olanakları yetersiz olan veya hiç eğitim olanağı bulunmayan çocuklar için

³ İmâret-i Şeriyye: Bihar, Carkhand, Orissa eyaletlerinde yaşayan Müslümanların dinî haklarını korumak için kurulmuş bir kurum. İmâret-i Şeriyye'nin başına geçenlere de Emir-i Şeriat lakabı verilmektedir.

⁴ Maulana Muhammad Wali Rahmani; The Milli Gazette –milligezette.com 6 Feb.-2016.

⁵ Ecre: İngiliz ve ABD arazi ölçüsü, 1 acre 4047 m²/hektar yapar; Hamit Atalay, İngilizce-Türkçe Sözlük, 1. cilt, s. 30.

⁶ Rahmani30: Senelik 30 öğrenci kontenjanı olan bir eğitim programıdır. Rahmani30'un adı da oradan gelmektedir.

Rahmani30 modelinde merkezler kurmak üzere hükümetle birlikte hiç durmadan/aralıksız çalışmalar yürütmüştür.

Bu çalışmalar arasında, Rahmani30 projesi, 2008'de Mevlanâ Rahmânî tarafından Patna'da Rahmani Program of Excellence çatısı altında kurulmuş bir Hint eğitim hareketidir. Rahmani30 tıp, hukuk, IIT⁷, NEET⁸, CA⁹, CS¹⁰ vs. giriş sınavları için öğrenci hazırlamaya yönelik çalışmaları kapsamaktadır.

Rahmani Foundation (Rahmânî Vakfı) ise halk sağlığıyla ilgili çalışmalar yapmaktadır. Sınırlı imkânlarıyla Hindistan'da din, kast, renk ve cinsiyet fark etmeksizin her yıl 3000'in üzerinde göz ameliyatının yapılmasına destek vermektedir. Bu faaliyetlerle birlikte düzenli olarak ücretsiz poliklinik, aşı ve şehir temizlik hizmetleri de verilmektedir.¹¹

Mevlanâ Rahmânî, hem akademik ve hem de sosyal hizmetler alanıyla her zaman yakın bir ilişki içinde olmuştur. Medreseden mezun olduktan hemen sonra Nakîb adlı haftalık derginin idaresine geçmiş ve daha sonra Bihar'da Urdu dilinde İsâr adlı bir günlük gazete çıkarmaya başlamıştır.

Mevlanâ Rahmânî'nin 11 kitap-kitapçık ve farklı konularda 300 adet basılmış makalesi bulunmaktadır. Eser ve makalelerin çoğu ise Urdu dilindedir.

Eserleri:

1. تصوف اور حضرت شاہ ولی اللہ Tasavvuf ve Hz. Şah Veliyullah
2. بیت عہد نبوی میں آپ کی منزل یہ ہے۔ Beyt-i Ahd-i Nebevî'de Sizin Makamı Şudur
3. دینی مدارس میں مفت تعلیم کا مسئلہ۔ Dinî Medreselerdeki Ücretsiz Eğitim
4. سماجی انصاف عدلیہ اور عوام۔ Topluluk/Toplum Adliye ve Halk
5. مرکزی مدرسہ بورڈ اور اقلیتوں کی تعلیم۔ Merkezî (Devletin) Medrese Kurulu ve Azınlık Eğitimi
6. Kız Çocukların Öldürülmesi کا قتل عام۔ Kız Çocukların Öldürülmesi
7. Peygamber Efendimizin Huzurunda شہنشاہ کوئین کے دربار میں۔ Peygamber Efendimizin Huzurunda
8. Hz. Seccâd ve Müfekkîr-i İslâm حضرت سجاد مفکر اسلام۔ Hz. Seccâd ve Müfekkîr-i İslâm
9. پہلی جنگ آزادی ہے؟ 1857 کیا 1875 Savaşı İlk Kurtuluş Savaşı mı? پہلی جنگ آزادی ہے؟
10. Mecnûa-i Resâil-i Rehmânî. مجموعہ رسائل رحمانی.¹²

Mevlanâ Rahmânî 39'dan fazla ülkeyi ziyaret etmiştir. Mevlanâ Rahmânî'ye Bharat Jyoti Award (2009), Rajiv Gandhi Excellence Award (2010), Sir Syed Award (2011), Shiksha Ratna Award gibi farklı ödüllerin yanı sıra Columbia Üniversitesi tarafından da fahri doktora unvanı verilmiştir.

Etkileri ve Sonuç

⁷ IIT: Hindistan Teknoloji Enstitüleri.

⁸ NEET: Ulusal Nitelik/Uygunluk Giriş Sınavı.

⁹ CA: Yeminli Mali Müşavir.

¹⁰ CS: Şirket Sekreteri

¹¹ Rahmani Foundation; Rahmani30 resmi sitesi; <http://www.rahmanimission.info/rahmani30.html>

¹² مولانا محمد ولی رحمانی : لوتھ فائد تھے : Aj ki Dunya Urdu, 3 Nisan 2021; <https://www.ajkiduniya99.in/2021/04/mualana-wali-rahmani-ek-bebak-qayed-hayat-khidmat.html>

Emir-i Şariat Mevlanâ Rahmânî sadece Hindistan'da değil tüm âlem-i İslam'da kendi millî, talimî, siyasî ve sosyal hizmetleri ile tanınan bir âlimdi. İnsan Hakları eylemcisi ve Hint Müslümanlarının güçlü sesi. Hint Müslümanların ana akıma dâhil edilmesi için eğitim, sosyal ve diğer tüm alanlarda olağanüstü bir çaba gösterdi.

Geniş ilim, geniş bilim, güzel kalem, sade ve süslü dil ile birlikte liderlik kabiliyeti ve liderlik için gereken cesarete de sahip olan Mevlanâ Rahmânî Hindistan'ın en zor günlerinde kendi feraseti ve ileri görüşlülüğüyle milletine doğru bir rehberlik etmiştir. Mevlanâ'nın en büyük özelliği de kim olursa olsun her zaman, her yerde tereddütsüz, korkmadan ve cesaretle konuşuyor olmasıydı.¹³

Yukarıda da kısaca bahsedildiği üzere 1972'den itibaren AIMPLB hareketinde büyük rol oynayan Mevlanâ Rahmânî Hint hükümetinin Merkezi Vakıf Konseyi'nin üyesi. Urdu dilinin, devletin (Bihar eyaletinin) ikinci resmi dili olarak kabul edilmesinde önemli bir rol oynamıştır.¹⁴ Bunlar kendisinin bizzat katkı sağladığı aklı ilk gelen önemli çalışmalarıdır. Bu çalışmaların dışında Mevlanâ Rahmânî, yüzlerce öğrencinin yetişmesinde önemli katkılar sağlamış, ihtiyaç sahibi olup imkânsızlıklar içinde çabalayan insanlara umut olma gayesiyle kurduğu vakıf ve ürettiği projelerle hayatını eğitime, asrı yakalamaya ve Hindistan'a hizmete adanmıştır. Hindistan ve İslam dünyası bu büyük âlimi unutmayacaktır. Mevlanâ Muhammad Seyyid Velî Rahmânî'nin vefatı ardından büyük oğlu Mevlanâ Dr. Seyyid Ahmed Velî Faısal Rahmânî Munger Hankası'nın şeyhi olarak seçilmiştir.

KAYNAKÇA

Ali, Mevlana Ebu'l Hasan Nedvî (1985). Tezkire-i Hz. Mevlanâ Fazle Rahmân Genc Muradabâdî (r), s. 9, Mektebe Daru'l-Ulum Nadvatu'l-Ulema, Luknev-Hindistan.

Atalay, Hamit (1999). İngilizce-Türkçe Sözlük, 1. cilt, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 714.

Hasan, İmran Shah (2016). Life and work of Maulana Muhammad Wali Rahmani, Rahbar Book Service, Yeni Delhi-Hindistan.

The Milli Gazette; Maulana Muhammad Wali Rahmani, 6 Feb.-2016, milligezette.com.

Rahmani Foundation; Rahmani 30 resmi sitesi; <http://www.rahmanimission.info/rahmani30.html> (Erişim tarihi; 7 Nisan 2021).

Aj ki Dunya Urdu, 3 Nisan 2021; <https://www.ajkiduniya99.in/2021/04/mualana-wali-rahmani-ek-bebak-qayed-hayat-khidmat.html> (Erişim tarihi; 8 Nisan 2021).

Indian school helping the brightest Muslims; BBC Report on Rahmani30; 18 March 2010. http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/8550548.stm (Erişim tarihi; 8 Nisan 2021).

¹³ Aj ki Dunya Urdu, 3 Nisan 2021; <https://www.ajkiduniya99.in/2021/04/mualana-wali-rahmani-ek-bebak-qayed-hayat-khidmat.html>

¹⁴ Maulana Muhammad Wali Rahmani; The Milli Gazette –milligezette.com 6 Feb.-2016.